

1876-09-25

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Modtagersted:
København

Arkivplacering:
Det Kongelige Danske
Videnskabernes Selskabs arkiv

Keywords:
Royal Danish Academy of
Sciences and Letters, The
Carlsberg Foundation,
philanthropy

SUMMARY

The deed of gift and the address to J. N. Madvig and The Royal Danish Academy of Sciences and Letters.

TRANSSKRIFTION

Til

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.

Efterhaanden som der ved Naturvidenskabernes Bestræbelser bibringes de Industridrivende flere Kundskaber og en bedre Indsigt i Naturlovene, voxer Erkjendelsen af disse Kundskabers Uundværlighed og dermed Trangen til at udvide den, navnlig i de specielle Retninger, som have særlig Betydning for den enkelte Industrigreen. Da det imidlertid ikke kan fordres eller ventes af de ved de offentlige Læreanstalters ansatte Videnskabsmænd, at de i videre Omfang kunne eller skulle fordybe sig i Undersøgelser af de mangfoldige Enkeltheder, hvorom de forskjellige Industrigrene, hver for sit vedkommende, ønske Oplysning, har man i den senere Tid i flere Lande begyndt at oprette særegne Laboratorier eller saakaldte Forsøgsstationer, beregnede paa at forskaffe den vedkommende Industri fyldigere Kundskaber og en dyberegaaende Indsigt. -

Disse Instituter have ganske vist, ogsaa for Bryggeriets Vedkommende, gjort ikke liden Nytte, men de lade dog i Regelen meget tilbage at ønske. De lide nemlig næsten alle af den mangel, at deres Tilværelse er usikker og kun kan betragtes som noget Forbigaaende, hvilket medfører hyppig Vexlen af de dermed beskæftigede Videnskabsmænd, hvormed disses forberedende Studier og Arbejder gaae tabte, før de have kunnet bære Frugt. Som oftest er slige Instituters Opgave desuden stillet altfor begrændset, saa at de ikke give Leilighed til yderligere at udvikle sig, ja, neppe til at bevare den almindelige, videnskabelige Dygtighed, som der udfordres til deres Ledelse, og, omvendt, omfatter Opgaverne undertiden formeget Andet, f. Ex. En meget elementair Underviisning - som i de saakaldte "Brauschulen - der ikke lader Tid og Ro tilovers til sand videnskabelig Forskning, ei at tale om at hyppigt Paahæng af reent industriel Virksomhed, med Analyser efter Bestilling, Attesters Udstedelse o. desl.

Ledet af foranførte Betragtninger har jeg i Forbindelse med mit Bryggeri Carlsberg oprettet et Laboratorium betsemt til chemiske

og physiologiske Undersøgelser og Studier i de Retninger af Naturvidenskaberne, som have særlig Betydning for Maltnings- Brygnings- og Gjærings - Processerne, med det Formaal ikke alene at give Bryggeri-Techniken det daglige Brød, men tillige at give de dér Beskjæftigede Videnskabsdyrkere Anledning og Midler til at uddanne sig og virke som Specialister i de Retninger, hvortil Bryggeri-Operationerne og de Phænomener, som disse frembyde, give særlig Leilighed og Opfordring.-

Til at forestaae Arbejderne i dette Laboratorium har jeg engageret Chemikeren Hr Cand. polyt. Kjeldahl og Physiologen Hr Cand. med R. Pedersen. Senere vil der blive ansat Assistenten, som kunne staae Forstanderen bi, deels ved de Rækker af Observationer og Analyser, som nærmest blive at foretage i Teknikens Interesse, deels ved de reent videnskabelige Laboratiearbejder. Disse Assistenten ville saaledes faae Leilighed til, alt efter deres Anlæg og indre Kald, at uddanne sig til Kyndige Teknikere eller til videnskabelige Forskere..- Derimod har jeg meent at Lanboratoriet ikke bør gjøres til en Læreanstalt for Elever.

Da et saadant, for specialstudier beregnet Institut imidlertid kun kan trives, naar det bæres af den Aand og gennemtrænges af det Lys, som udgaaer fra Videnskaberne i det Hele, og da dette Lys hos mig har været en kilde til Lykke og Velvære, ligger det mig paa Hjerte, som et Afdrag paa min Gjæld, ogsaa at yde et Bidrag til Videnskabernes Fremme i Almindelighed, navnlig i de Retninger, hvori det forekommer mig, at Staten ikke hidtil har anvendt og til hvilke den vel heller ikke i Fremtiden vil kunne afsee alle de fornødne Midler.

Jeg sigter hermed til: midlertidige Honorarer for yngre Videnskabsmænd, hvis Begavelse og indre Kald gjøre dem særligt skikkede til senere at ansættes som Docenter; ligeledes til Honorarer eller Gager for Mænd, som ere fortrinligt udrustede til videnskabelig Forskning og Forfattervirksomhed og som helst maatte kunne offere hele deres Kraft dertil, uden at hindres af Lærervirksomhed eller anden Embeds; Fremdeles til Reisestipendier for ældre Videnskabsmænd, som enten paa gjentagne, kortere Besøg i Udlandet eller paa længere Reiser kunne høste et for den danske Videnskabelighed frugtbringende Udbytte; og endvidere til at fremme forskjellige videnskabelige Arbejder, saasom Undersøgelser og besvarelser af Spørgsmaal,

J. C. JACOBSENS ARKIV

CARLSBERGFONDET

hvis Løsning til en given Tid er magtpaaliggende, osv.
Med dette udvidede Formaal for Øie har jeg idag stiftet et Fond -
under Navn af Carlsberg Fondet - hvortil jeg har skjænket en
Prioritet i min Eiendom Carlsberg (det oprindelige saakaldte Gl.
Carlsberg paa 1 Million Kroner, som skal forrentes med 5% p A,
dog saaledes, at den fulde Renteydelse først indtræder ved min og
Hustrues Død, og at der, saalænge nogen af os er ilive, ikkun
erlægges en aarlig Rente af 2 pCt. Indtil videre vil Fondet saaledes
kun erholde en aarlig Indtægt af 20,000 Kroner til de ovennævnte
Formaals Fremme og først efter min og min Kones Død komme til
at disponere over det fulde Rentebeløb af 50,000 Kroner.-
For at en saadan Stiftelse imidlertid skal kunne virke efter sin
Bestemmelse i Nutid og i Fremtid, maa der sikkres den en
vedvarende Bestyrelse af Mænd med videnskabelig Indsigt og
Dygtighed, i hvilken Henseende Tanken med Nødvendighed maa
fæste sig paa det Samfund, hvori den danske Videnskabelighed
hidtil har fundet og sikkert altid vil finde sine ypperste
Repræsentanter, og som hos os er den eneste Institution, der er
saa heldig

at staae uafhængig af alle fremmede, uvidenskabelige Hensyn og
Indflydelser, nemlig Det Kongelige Danske Videnskabernes
Selskab.-

Til dette Høitagede Selskab tillader jeg mig derfor at henvende
mig med Bøn om, at det, ved at vælge nogle Mænd af sin Midte til
at vaage over den nævnte Stiftelse og til at lede dens Virksomhed,
vil sikre dens Bestaaen nu og i kommende Tider og sørge for at
den altid kan virke til gavn for Videnskaben og til Ære for
Danmark.-

For at sætte Selskabet istand til at danne sig en tydeligere
Forestilling om den nævnte Stiftelses Beskaffenhed og om Planen
for dens Virksomhed, vedlægger jeg Udkastet til Fondets Statuter,
som tildeels ere affattede efter Samraad med Herr Etatsraad
Steenstrup og Professor Barfoed, hvis Velvillie og Interesse for
Sagen jeg ikke nok kan paaskjønne.

I Haab om at dette mit Foretagende maa vinde det ærede
Selskabs Bifald og at det vil skjænke det nye Institut den for dets
Existens og Fremgangsmaade uundværlige Understøttelse,
hvorom jeg hermed andrager, tegner jeg mig

med Høiagtelse og Ærbødighed

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

J. C. Jacobsen
Brygger

Carlsberg d 25 September
1876

Lad det af foranstaaende Betragtninges for mig: Landkredsens
med mit Bøggens Carlsberg oprettede Laboratorium
bestaaende af kemiske og fysiologiske Undersøgelser og Studier
i de Retninger af Natuurvidenskabene, som som særlig Betragtning
for Medicin - Bøggens - og Gjærings - Processer, med
det Formaal ikke alene at give Bøggens - Cirkelen det daglige
Vord, men tillige at give de der beskæftigede Videnskabs -
teoretiske Oplysning og Meddelelse om at uddanne sig og vinde som
Specialiteter i de Retninger, som er Bøggens - Operationsområder
og de specielle, som disse frembyder, gives særlig Lærligskab
og Opfordring. -

Det af forstaaende Oberintendent i dette Laboratorium
for mig angaaende Specialelementer for Cand. polyt. Kildede.
og fysiologer for Cand. med R. Pedersen. Bunden med det
bliver ansat Assistenten, som Lærer i de Landkredsens be-
træktende med de Rækker af Observationer og Analyser, som
nærmest bliver at forstaaes i Cirkelens Indretning, der
med de næste videnskabelige Laboratorium arbejder. Disse
Assistenten vilde pålænde som Lærligskab til, alle afkom-
stens Omslag og indvirkning, at uddanne sig til Lærligskab
Cirkelens alle til videnskabelige Landkreds. -

Indvirkning for mig nærmest at Laboratoriumet ikke kun gjøres
til en Læringssted for Læreren.

Da det saadant, som Specialitetens begrundet Tilstedeværelse
nærmest vilde Læreren Læreren, naar det begrundet af den Omslag
og gjennemføres af det Læreren, som indgaaer fra Videns-
skabene i det Læreren, og de disse Læreren for mig for nærmest
en Tilstedeværelse af Læreren og Læreren, Læreren vil mig for Læreren,
samt at Læreren for mig Omslag, og som at Læreren at Læreren til
Videnskabelige Læreren i Omslag, nærmest i de
Læreren, som det forstaaes mig, at Læreren ikke
Læreren for nærmest og til Læreren den næste Læreren i
Læreren og Læreren alle de forstaaende Læreren.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

at Naar is afførgj af alle foruendte, uindes Katalisje
Jantjen og Justisjdelstet, navnlij det Kongelije Danske
Widenskabensak Selskab.

Et dette fastagtede Selskab tillader mig mig besjve
at foruendte mig end Cæn am, at det, med at nalgje
uagla Mand af sin Mitte til at naage omme den
uamute Skiftelje og til at lade dett Skiftelje, med
fittom tænt Caslaars min og i Samuandts Cides og jing
fæt at det allid den minde til Gamt for Widenskabens
og til Ona for Samuandts.

Sæt at fætte Selskabet istand til at samne sig en
tydeligere Svorspelling om den uamute Skiftelje
Caslaarsfæt og en Klauus for dett Skiftelje, som
natlugges mig Selskabet til Samdelt Klauus, som
tildele som affættede efter Samuandts ind Sjæt Klauus
Steuertoug og Professorer Barfæt, Jonei Wilschellen og
Autentike for Sagen mig ilt nok den pæstgæmme.

Sæt am at dette mit Svorspelling er am minde
til at lade Selskabet til Sidsed og at det mit Sjænt det ige
Selskabet den fæt dett Sjænt og Samuandts uindesartige
Kontrollatje, som am mig som am drage, lages
mig mig

Med Jængelje og Akad'ijfæt

Carlsberg p 25 September
1876.

J. C. Jacobsen
Geog'at.